

Naar Kvinden skal være baade Far og Mor.

I Anledning af „Børnelovens“ Revision.

Af Thordur Tomasson.

II.

Børneloven af 14. April 1905 imødeser nu sin Revision, og det Udvalg, som det er bleven overdraget at fremkomme med Forslag i den Retning, har afgivet sin Betænkning. Der er aabenbart blevet arbejdet med Indsigt og human Forstaaelse, og den fremlagte Betænkning rummer adskillige Forslag til betydningsfulde Forbedringer. Ogsaa Spørgsmaalet om Bevillingsmyndighed for Værgeraadene i den i nærværende Artikel paapegede Retning har været paa Bane i Udvalget. Men her er Resultatet ikke bleven fyldestgørende.

Ganske vist: i Modsætning til tidligere foreslaas der nu tilstaaet Værgeraadet nogen Bevillingsret, hvor det staar over for økonomisk slet stillede Hjem. Men man har aabenbart fundet det betænkeligt at gøre Skridtet fuldt ud. I hvert Fald er man i Betænkningen bleven staaende ved en halv Foranstaltning. De Tilfælde, hvor Trangen til en Lovændring føles dybest, har man ikke turdet indlade sig med. Dette er saa meget mere beklageligt, som Loven i den Skikkelse, den vil faa ved den kommende Revision, sandsynligvis vil komme til at gælde i en uoverskuelig Aarrække. Det vil ikke blive let at faa indføjet Ændringer, naar den først gennem Revisionen har faaet sin endelige Form. Skal der gøres noget, da maa det derfor gøres nu, inden det er for silde.

Hvad siger nu Revisionsbetænkningen om den Sag, der beskæftiger os her?

Det hedder saaledes i Udvalgets Forslag: „Skønner Værgeraadet, at Fjernelse af et Barn fra Hjemmet kan undgaas ved Ydelse af øjeblikkelig økonomisk Hjælp til Hjemmet, er Raadet berettiget til én Gang at yde saadan Hjælp.“ I Forbindelse hermed foreslaas, for at de fornødne Pengemidler kan tilvejeskaffes: „Kommunalbestyrelsen stiller efter Indstilling af Værgeraadet aarlig en passende Sum til Raadighed.“

At dette er et Fremskridt i Sammenligning med den nugældende Lov, ses let. Her har Værgeraadet virkelig faaet en vis Bevillingsmyndighed til positivt støttende Foranstaltninger over for fattige Hjem. Men denne Myndighed er for det første begræn-

set inden for Rammerne af det „passende“ aarlige Beløb, som Raadet kan faa Kommunalbestyrelsen til at gaa med til. Og dernæst er den indskrænket til at gælde saadanne Tilfælde, hvor en „øjeblikkelig“ Hjælp, ydet „én Gang“ kan gøre det ud. Dette sidste er ganske fældende for Bestemmelsens Anvendelighed over for saadanne Hjem, som denne Artikel beskæftiger sig med, — Hjem, hvor Moderen skal være baade Far og Mor. I saadanne Hjem er der i Almindelighed ikke blot Tale om en akut, men om en kronisk Nødstilstand, nemlig saa længe Børnene er i den Alder, hvor de trænger til dagligt Tilsyn i Hjemmet. Her kan en øjeblikkelig Hjælp én Gang afgjort ikke klare det. Men videre end dertil skal i Følge Forslaget, Værgeraadets Ret til at yde Understøttelse altsaa ikke strække sig. At Forslaget paa den anden Side ikke begrænser Understøttelsesretten til at gælde Hjem, hvor den mandlige Forsørger savnes, er anerkendelsesværdigt, men en daarlig Trøst for de Mødre, der er ene om Forsørgerhvervet. Og det er dog disse, der i allerførste Række burde være tænkt paa.

Man forstaar jo nok, hvad der har gjort Udvalget forsigtigt. Hvad der tiltrænges er egentlig ikke blot en Ændring af et enkelt Punkt i Loven, men noget i Retning af en Revolution, hvis Virkninger ikke vil undlade at spores ogsaa paa andre Omraader af vor fremtidige offentlige Forsørgspraksis. Bl. a. melder sig Spørgsmaalet om den rette Afgrænsning nedad af de Tilfælde, hvor en saadan vedvarende Understøttelse uden Karakter af Fattighjælp hører hjemme. Endvidere Bestemmelsen af, under hvilke Forhold af eller Farer for Vanrøgt, og under hvilken økonomisk Transgrad det skal være berettiget eller Pligt for Værgeraadet at gøre Brug af sin understøttende Indgriben. Det bør jo ikke være saaledes, at der sættes Præmie paa Børneudskejelser, medens Hjem med skikkelige Børn bliver overladt til at klare sig selv. Hvem ser ikke, at der her frembyder sig meget betydelige Vanskeligheder, baade principielle og praktiske, — Vanskeligheder, som maaske først la-

gennem meget omfattende og dybtgaaende Forandringer i hele vort offentlige Understøttelsessystem? Men sligt faar ikke skræmme bort fra at slaa ind paa den Vej, der klart nok alene kan føre til Maalet, tilmed i en for hele Samfundet saa vigtig Sag som den forebyggende Børneforsorg. Det er et Spørgsmaal, om der ret forstaaet overhovedet findes noget mere vitalt Omraade for Samfundslovgivning end dette.

Det kan være rigtigt, at man skal gaa besindigt til Værks over for Opgaver af denne Art og prøve sig frem. Og lige saa selvfølgelig er det, at der maa sørges for effektiv Kontrol. Men man maa lukke saa vidt op, at der overhovedet kan gøres Erfaringer. Og opretholder man en Værgeraadsinstitution, som udstyres med omfattende Myndighed til at gribe ind i Hjemmenes Liv, da maa man samtidig vise denne Institution saadan Tillid, at den ikke føler sig bunden paa Hænder og Fødder, naar den staar over for saadanne Opgaver, hvor den netop kunde gøre sin Indflydelse gældende til størst Velsignelse og Gavn. Men slige Tilfælde foreligger just dér, hvor der er Mulighed for at bjerpe Forholdet mellem Hjem og Børn uskadt igennem.

Man tilsteder Værgeraadsinstitutionen uindskrænket Ret til Indblanding i det helligste af alle Forhold mellem Mennesker: Forholdet mellem Forældre og Børn, i Tillid til, at de Mænd og Kvinder, der handler paa denne Institutions Vegne, vil være sig deres Ansvar bevidst. Men man har ikke den Tillid til de samme Mennesker, at man tør lade dem have Dispositionsret over Samfundets Pengemidler, hvor et Hjemms Brist kunde varigt læges.

Et saadant Forhold er ikke sømmeligt. Og hvem skulde være nærmere til her at rejse Kravet end Kvinderne i de gode og lykkelige danske Hjem!

*) For paa Forhaand at imødegaa mulig Misforstaaelse skal jeg tilføje, at jeg vel er opmærksom paa, at et Mindretal af det nedsatte Udvalg (nemlig Forstander Eskesen, Folketingsmand A. M. Hansen og Fru Margrethe Nielsen) under Forhand-